משל הדגים והשועל

דף עבודה בעקבות רבי עקיבא

שם: _____ כיתה: _____

המעשה — הסיפור המלא

הַפְּתִיחָה: חֹשֶׁךְ וּגְזֵרוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

יְלָדִים, עִצְמוּ אֶת הָעֵינַיִם וְנַסּוּ לְדַמְיֵן... אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לִפְנֵי כְּאַלְפַּיִם שָׁנָה, לְאַחַר חֻרְבַּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשֵּׁנִי. אֲוִיר כָּבֵד וְקַר עוֹמֵד בָּרְחוֹבוֹת. מֶמְרָחָק, אֶפְשָׁר לִשְׁמֹעַ אֶת צַעֲדֵיהֶם הַכְּבֵדִים שֶׁל הַחַיָּלִים הָרוֹמָאִים: בּוּם, טְרָאח, בּוּם, טְרָאח... מַגָּפַיִם גְּדוֹלִים שֶׁל עוֹר כּוֹתְשִׁים אֶת הָאֲדָמָה, וַחֲרָבוֹת בַּרְזֶל מַקִּישׁוֹת זוֹ בָּזוֹ. הַשִּׁלְטוֹן הָרוֹמָאִי הָאַכְזָרִי שׁוֹלֵט בָּאָרֶץ.

הַקֵּיסָר הָרוֹמָאִי, הָרָשָׁע מִכֻּלָּם, יָדַע סוֹד אֶחָד. הוּא הֵבִין שֶׁכְּדֵי לְנַצֵּחַ אֶת הַיְּהוּדִים, לֹא מַסְפִּיק לָקַחַת לָהֶם אֶת הַבָּתִּים אוֹ אֶת הַכֶּסֶף. הוּא יָדַע שֶׁהַכֹּחַ שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל נִמְצָא בַּמָּקוֹם אֶחָד – בַּתּוֹרָה!

וְלָכֵן, גְּזֵרוּ הָרוֹמָאִים גְּזֵרָה נוֹרָאָה עַל כָּל עַם יִשְׂרָאֵל: אָסוּר לִלְמֹד תּוֹרָה! מִי שֶׁיִּתָּפֵס מְלַמֵּד תּוֹרָה בָּרַבִּים, מִי שֶׁיֶּאֱסֹף יְלָדִים לִקְרֹא בַּחֻמָּשׁ אוֹ לִלְמֹד מִשְׁנָה – יִלָּקַח לְבֵית הָאֲסוּרִים, לַכֶּלֶא הֶחָשׁוּךְ, וְעוֹנְשׁוֹ מָוֶת!

הַפַּחַד הָיָה גָּדוֹל מְאֹד. אֲנָשִׁים הִסְתַּגְּרוּ בְּבָתֵּיהֶם. רֵיחַ שֶׁל פַּחַד עָמַד בָּאֲוִיר. הַאִם עַם יִשְׂרָאֵל יִפְסִיק חָלִילָה לִלְמֹד תּוֹרָה?

הַקּוֹל הַמְּתוֹק בְּאֶמְצַע הַשּׁוּק

אֲבָל... בְּאֶמְצַע כָּל הַפַּחַד הַזֶּה, אִם הֱיִיתֶם עוֹבְרִים בְּאֶחָד הָרְחוֹבוֹת הָרָאשִׁיִּים, הֱיִיתֶם שׁוֹמְעִים מַשֶּׁהוּ שׁוֹנֶה לְגַמְרֵי. קוֹל מָתוֹק כִּדְבַשׁ, נָעִים וְחָזָק.

"וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ – זֶה כְּלָל גָּדוֹל בַּתּוֹרָה!"

הָיָה זֶה הַתַּנָּא הַגָּדוֹל, גְּדוֹל הַדּוֹר, רַבִּי עֲקִיבָא. פָּנָיו הַקְּדוֹשׁוֹת מְאִירוֹת כְּמוֹ פָּנָסִים, וּמִסְּבִיבוֹ – מֵאוֹת וַאֲלָפִים שֶׁל יְלָדִים וּמְבֻגָּרִים! רַבִּי עֲקִיבָא לֹא הִסְתַּתֵּר בַּמַּרְתֵּף אוֹ מִתַּחַת לָאֲדָמָה. הוּא הִקְהִיל קְהִלּוֹת בָּרַבִּים, עָמַד בְּרֹאשׁ גָּלְוִי, וְלִמֵּד תּוֹרָה בְּחֶשֶׁק, מִתּוֹךְ אַהֲבָה בּוֹעֶרֶת לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא! הַהַשְׁגָּחָה הָעֶלְיוֹנָה נָסְכָה בּוֹ כֹּחַ וֶאֱמוּנָה שֶׁאֵין דָּבָר הָעוֹמֵד בִּפְנֵי הַתּוֹרָה.

הָאַזְהָרָה שֶׁל פַּפּוּס בֶּן יְהוּדָה

לְפֶתַע, מִתּוֹךְ הַקָּהָל הַגָּדוֹל, נִדְחַף אָדָם אֶחָד. הָיָה זֶה אִישׁ שֶׁקָּרְאוּ לוֹ פַּפּוּס בֶּן יְהוּדָה. הוּא הָיָה יְהוּדִי שֶׁלֹּא עָסַק כָּל כָּךְ בַּתּוֹרָה, אֲבָל דָּאַג מְאֹד לְרַבִּי עֲקִיבָא. הוּא נָשַׂם בִּכְבֵדוּת, מֵצַח שֶׁלּוֹ הָיָה נָטוּף בְּזֵעָה חַמָּה, וְהוּא תָּפַס בִּזְרוֹעוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק.

"רַבִּי עֲקִיבָא!" הִתְנַשֵּׁף פַּפּוּס בְּבֶהָלָה, עֵינָיו בּוֹלְטוֹת מִפַּחַד. "מָה אַתָּה עוֹשֶׂה?! הַאִם אֵי אַתָּה מִתְיָרֵא (מְפַחֵד) מִן הַמַּלְכוּת הָרוֹמָאִית הָאַכְזָרִית? הֲרֵי בְּכָל רֶגַע יְכוֹלִים לְהַגִּיעַ לְכָאן שׁוֹמְרִים, לִשְׁלֹף אֶת חַרְבוֹתֵיהֶם הַחַדּוֹת, וְלָקַחַת אוֹתְךָ לְהוֹרֵג! סְגֹר אֶת הַסְּפָרִים! שְׁלַח אֶת כֻּלָּם הַבַּיְתָה! אֲנַחְנוּ חַיָּבִים לְהַפְסִיק לִלְמֹד תּוֹרָה כְּדֵי לְהִשָּׁאֵר בַּחַיִּים!"

רַבִּי עֲקִיבָא לֹא הִתְרַגֵּז. הוּא הִסְתַּכֵּל עַל פַּפּוּס בְּעֵינָיו הַחֲכָמוֹת וְהָרְכוֹת, שֶׁהָיוּ עֲמֻקּוֹת כְּמוֹ יָם, וְאָמַר לוֹ בְּחִיּוּךְ מָלֵא הָדָר:

"פַּפּוּס... פַּפּוּס בֶּן יְהוּדָה... אָמְרוּ עָלֶיךָ שֶׁאַתָּה אִישׁ פִּקֵּחַ וְחָכָם; אַתָּה שׁוֹטֶה! הַאִם נִדְמֶה לְךָ שֶׁאִם נַעֲזֹב אֶת הַתּוֹרָה, נִהְיֶה מֻגָּנִים יוֹתֵר? בּוֹא, וְאֶמְשֹׁל לְךָ מָשָׁל..."

מְשַׁל הַדָּגִים וְהַשּׁוּעָל הֶעָרוּם

הַקָּהָל כֻּלּוֹ הִשְׁתַּתֵּק. אֲפִלּוּ צִיּוּץ שֶׁל צִפּוֹר לֹא נִשְׁמַע. כֻּלָּם הִטּוּ אׇזְנָן.

"דִּמְיֵן לְךָ, פַּפּוּס," קוֹלוֹ שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא צִיֵּר תְּמוּנָה בָּאֲוִיר, "נָהָר גָּדוֹל, קָרִיר וּנְקִי מַיִם זְכוּכִית... הַמַּיִם מְפַכְפְּכִים... בְּתוֹךְ הַמַּיִם שׂוֹחִים דָּגִים. דָּגִים קְטַנִּים וּגְדוֹלִים, עִם קַשְׂקַשִּׂים הַמַּבְרִיקִים בַּשֶּׁמֶשׁ לַצְּבָעִים מַרְהִיבִים שֶׁל כֶּסֶף וְזָהָב. אַךְ מַשֶּׁהוּ קָרָה בַּנָּהָר. הַדָּגִים רָצִים וּמִתְחַבְּאִים מִמָּקוֹם לְמָקוֹם בְּבֶהָלָה, שׂוֹחִים מַהֵר הֵנָּה וָשׁוּב."

״בְּאוֹתוֹ זְמָן,״ הִמְשִׁיךְ רַבִּי עֲקִיבָא, ״עוֹמֵד עַל שְׂפַת הַנָּהָר... שׁוּעָל! חַיָּה כְּתֻמָּה, עֲרמוּמִית עִם זָנָב עָבֶה, הֶעוֹמֶדֶת עַל הַחוֹל הַיָּבֵשׁ. רוֹאֶה הַשּׁוּעָל אֶת הַדָּגִים הַמִּבְהֲלִים, הוֹגֵר בְּלַפֵּי הַמַּיִם וְשׁוֹאֵל אוֹתָם בְּקוֹל עָרוּם וְחַלָּקְלָק:

׳הֵיי, דָּגִים חֲמוּדִים וְיָפִים... מִפְּנֵי מָה אַתֶּם בּוֹרְחִים וּמִתְחַבְּאִים?׳

עוֹנִים לוֹ הַדָּגִים מִתּוֹךְ מֵי הַנָּהָר הַזּוֹרְמִים: ׳אֲנַחְנוּ בּוֹרְחִים מִפְּנֵי הָרְשָׁתוֹת הַגְּדוֹלוֹת שֶׁל בְּנֵי הָאָדָם, הַדַּיָּגִים, שֶׁמְּנַסִּים לִלְכֹּד אוֹתָנוּ!׳

חִיּוּךְ שָׁחָשָׁף אֶת שִׁנָּיו הַחַדּוֹת. ׳אוֹי, דָּגִים מִסְכֵּנִים שֶׁלִּי,׳ אָמַר הַשּׁוּעָל בְּקוֹל מְלַטֵּף, ׳יֵשׁ לִי עֵצָה נִפְלָאָה עֲבוּרְכֶם! לָמָּה תִּשָּׁאֲרוּ בַּמַּיִם וּתְפַחֲדוּ מֵהָרְשָׁתוֹת? בּוֹאוּ! צְאוּ מֵהַנָּהָר! תַּעֲלוּ אֵלַי, אֶל הַיַּבָּשָׁה! נָגוּר יַחַד, כְּמוֹ שֶׁאֲבוֹתַי וַאֲבוֹתֵיכֶם גָּרוּ יַחַד אֵי פַּעַם (הַשּׁוּעָל כַּמּוּבָן הִמְצִיא אֶת זֶה מִלִּבּוֹ). פֹּה עַל הַחוֹל, שׁוּם דַּיָּג לֹא יִזְרֹק רֶשֶׁת עֲלֵיכֶם!׳

יְלָדִים, מָה עָנוּ הַדָּגִים לַשּׁוּעָל?״ שָׁאַל רַבִּי עֲקִיבָא. ״הֵרִימוּ הַדָּגִים אֶת רָאשֵׁיהֶם מִתּוֹךְ מֵימֵי הַנָּהָר וְעָנוּ לוֹ:

׳אַתָּה הוּא הַשּׁוּעָל שֶׁאוֹמְרִים עָלֶיךָ שֶׁאַתָּה הַפִּקֵּחַ בַּחַיּוֹת? אֵין אַתָּה אֶלָּא טִפֵּשׁ עָנָק! בּוֹא נַחְשֹׁב בְּהִגָּיוֹן: הַמַּיִם הֵם מְקוֹם הַחַיּוּת שֶׁלָּנוּ! זֶה מָה שֶּׁנּוֹתֵן לָנוּ אֲוִיר! אִם עַכְשָׁו, כְּשֶׁאֲנַחְנוּ בְּתוֹךְ הַמַּיִם, וַאֲנַחְנוּ חַיִּים וּנוֹשְׁמִים, אֲנַחְנוּ עֲדַיִן מְפֻחָדִים וְנִמְצָאִים בְּסַכָּנָה – אִם נַעֲלֶה לַיַּבָּשָׁה... לְמָקוֹם שֶׁהוּא סַכָּנַת מָוֶת בְּטוּחָה בִּשְׁבִילֵנוּ – שָׁם לֹא נָמוּת מִיָּד?! הֲרֵי דָּג מִחוּץ לַמַּיִם מֵת בְּתוֹךְ שְׁנִיּוֹת! מֵהַדַּיָּג אוּלַי נִבְרַח, אֲבָל מִחוּץ לַמַּיִם – אֵין לָנוּ שׁוּם סִכּוּי!׳״

הַנִּמְשָׁל הַגָּדוֹל שֶׁמַּרְעִיד אֶת הַלֵּב

רַבִּי עֲקִיבָא עָצַר. הוּא הִבִּיט עַמּוֹקוֹת בְּעֵינָיו שֶׁל פַּפּוּס וּבְעֵינֵי תַּלְמִידָיו שֶׁבָּעוּ בְּדָמָעוֹת שֶׁל הִתְרַגְּשׁוּת.

״פַּפּוּס אֲהוּבִי,״ זָעַק רַבִּי עֲקִיבָא בְּקוֹל רוֹעֵד מֵאַהֲבָה, ״אַף אֲנַחְנוּ, עַם יִשְׂרָאֵל, הַתּוֹרָה הִיא חַיֵּינוּ! נֶאֱמַר ׳כִּי הִיא חַיֶּיךָ וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ׳. אִם כָּעֵת, כְּשֶׁאֲנַחְנוּ לְומְדִים וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, אֲנַחְנוּ מְפֻחָדִים מִן הָרוֹמָאִים – מָה יִקְרֶה אִם נַעֲזֹב אוֹתָהּ? אִם נַפְסִיק לִלְמֹד – נָמוּת מִיָּד עַל יְדֵי שׂוֹנְאֵינוּ! כִּי לְעַם יִשְׂרָאֵל בְּלִי הַתּוֹרָה, בְּדִיּוּק כְּמוֹ דָּג בְּלִי מַיִם, אֵין קִיּוּם שׁוּם שְׁנִיָּה!״

הַסּוֹף בְּבֵית הָאֲסוּרִים

לֹא עָבְרוּ יָמִים רַבִּים. הַחַיָּלִים הָרוֹמָאִים תָּפְסוּ אֶת רַבִּי עֲקִיבָא. הֵם אָסְרוּ אוֹתוֹ בְּשַׁלְשְׁלָאוֹת מִבַּרְזֶל קַר, בְּלִי לְהִתְחַשֵּׁב בְּכְבוֹדוֹ, וְהִשְׁלִיכוּ אוֹתוֹ לְמַרְתֵּף חָשׁוּךְ – בֵּית הָאֲסוּרִים.

וּמָה קָרָה לְפַּפּוּס? יְלָדִים, שִׁמְעוּ דָּבָר פֶּלֶא. דַּוְקָא פַּפּוּס בֶּן יְהוּדָה, שֶׁנִּזְהַר כָּל כָּךְ וְלֹא לָמַד תּוֹרָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְפְּסוּ אוֹתוֹ הָרוֹמָאִים, נִתְפַּס גַּם הוּא עַל יְדֵי הָרוֹמָאִים עַל עֲבֵרָה כְּלָלִית אַחֶרֶת וְהֻשְׁלַךְ גַּם הוּא לְבֵית הָאֲסוּרִים!

וְהִנֵּה, בְּחֹשֶׁךְ שֶׁל הַכֶּלֶא הָרוֹמָאִי, נִפְגְּשׁוּ הַשְּׁנַיִם. אֶחָד יָשַׁב שָׁם עַל מְסִירוּת נֶפֶשׁ שֶׁל תּוֹרָה וֶאֱמוּנָה, וְהַשֵּׁנִי יָשַׁב שָׁם עַל מַשֶּׂהוּ שֶׁל חֹל, דָּבָר פָּעוּט.

הִסְתַּכֵּל פַּפּוּס בְּרַבִּי עֲקִיבָא. עֵינָיו זָלְגוּ דְּמָעוֹת עַל הַלֶּחָיִם שֶׁלּוֹ. הוּא הֵבִין שֶׁהַדָּג מְקַבֵּל כֹּחַ מֵהַמַּיִם שֶׁלּוֹ.

״אַשְׁרֶיךָ רַבִּי עֲקִיבָא!״ בָּכָה פַּפּוּס. ״אַשְׁרֶיךָ שֶׁנִּתְפַּסְתָּ עַל דִּבְרֵי תּוֹרָה וְקִדַּשְׁתָּ שֵׁם שָׁמַיִם! וְאוֹי לוֹ לְפַפּוּס... שֶׁנִּתְפַּס עַל דְּבָרִים בְּטֵלִים...״

רַבִּי עֲקִיבָא יָשַׁב שָׁם, בְּחֹשֶׁךְ, אַךְ נִשְׁמָתוֹ אָרְגָה אוֹר גָּדוֹל, כִּי יָדַע שֶׁהַתּוֹרָה שֶׁנָּטַע בְּלֵב יִשְׂרָאֵל, תִּשָּׁאֵר חַיָּה לָנֶצַח אֶת אָחֵינוּ כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

מקורות: תלמוד בבלי, מסכת ברכות, דף ס״א עמוד ב׳ (סיפור משל השועל והדגים, כניסתו של פפוס בן יהודה, והתגובה בבית האסורים). ספר האגדה, קע״ז (הבאת המשל והמקורות ברוח הסיפור החסידי והחינוכי). ״כה עשו חכמינו״ (מעובד מתוך הסיפור ״התורה היא חיינו״).

1. שאלות ידע מתוך הסיפור

סיפור 16 • רבי עקיבא • משל הדגים והשועל

א. בתחילת הסיפור נאמר: "אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לִפְנֵי כְּאַלְפַּיִם שָׁנָה, לְאַחַר חֻרְבַּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשֵּׁנִי."
— מה קרה מיד לאחר מכן?

ב. מדוע התרחש הדבר המתואר במשפט: "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ – זֶה כְּלָל גָּדוֹל בַּתּוֹרָה!"?

ג. כיצד הגיב רבי עקיבא למצב המתואר: "הוּא נָשַׂם בְּכְבֵדוּת, מֵצַח שָׁלוֹ הָיָה נָטוּף בְּזֵעָה חַמָּה, וְהוּא תָּפַס בְּזְרוֹעוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק."?

ד. מה השתנה בין "הַדָּגִים רָצִים וּמִתְחַבְּאִים מִמָּקוֹם לְמָקוֹם בְּבֶהָלָה, שׂוֹחִים מַהֵר הֵנָּה וָשׁוּב." לבין "הֵרִימוּ הַדָּגִים אֶת רָאשֵׁיהֶם מִתּוֹךְ מֵימֵי הַנָּהָר וְעָנוּ לוֹ:"?

ה. כיצד הגיע הסיפור אל האירוע: "הֵם אָסְרוּ אוֹתוֹ בְּשַׁלְשְׁלָאוֹת מִבַּרְזֶל קַר, בְּלִי לְהִתְחַשֵּׁב בִּכְבוֹדוֹ, וְהִשְׁלִיכוּ אוֹתוֹ לְמַרְתֵּף חָשׁוּךְ – בֵּית הָאֲסוּרִים."?

2. השלימו פרטים מדויקים מִן הַסִּיפּוּר

א. אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לִפְנֵי כְּאַלְפַּיִם שָׁנָה, לְאַחַר חֻרְבַּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ _____.

ב. הוּא יָדַע שֶׁהַכֹּחַ שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל נִמְצָא בַּמָּקוֹם אֶחָד – _____!

ג. וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ – זֶה כְּלָל גָּדוֹל _____!

ד. _____ הִקְהִיל קְהִלּוֹת בָּרַבִּים, עָמַד בְּרֹאשׁ גָּלְוִי, וְלִמֵּד תּוֹרָה בְּחֶשֶׁק, מִתּוֹךְ אַהֲבָה בּוֹעֶרֶת לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא!

ה. הוּא נָשַׁם בִּכְבֵדוּת, מֵצַח שֶׁלּוֹ הָיָה נָטוּף בְּזֵעָה חַמָּה, וְהוּא תָּפַס בִּזְרוֹעוֹ שֶׁל _____.

נכון או לא נכון — על פי פרטי הסיפור

משפט מן המעשה או שינוי שלו	נכון	לא נכון	תקנו או הביאו הוכחה
הוּא יָדַע שֶׁהַכֹּחַ שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל נִמְצָא בַּמָּקוֹם אֶחָד – בַּתּוֹרָה!	☐	☐	
בסיפור לא התרחש הדבר הבא: הוּא הִקְהִיל קְהִלּוֹת בָּרַבִּים, עָמַד בְּרֹאשׁ גָּלְוִי, וְלִמֵּד תּוֹרָה בְּחֶשֶׁק, מִתּוֹךְ אַהֲבָה בּוֹעֶרֶת לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא!	☐	☐	
הוּא הִסְתַּכֵּל עַל פַּפּוּס בְּעֵינָיו הַחֲכָמוֹת וְהָרַכּוֹת, שֶׁהָיוּ עֲמֻקּוֹת כְּמוֹ יָם, וְאָמַר לוֹ בְּחִיּוּךְ מָלֵא הָדָר:	☐	☐	
בסיפור לא התרחש הדבר הבא: עוֹנִים לוֹ הַדָּגִים מִתּוֹךְ מֵי הַנָּהָר הַזּוֹרְמִים: 'אֲנַחְנוּ בּוֹרְחִים מִפְּנֵי הָרְשָׁתוֹת הַגְּדוֹלוֹת שֶׁל בְּנֵי הָאָדָם, הַדַּיָּגִים, שֶׁמְּנַסִּים…	☐	☐	
הוּא הִבִּיט עַמּוֹקוֹת בְּעֵינָיו שֶׁל פַּפּוּס וּבְעֵינֵי תַּלְמִידָיו שֶׁבָּעוּ בִּדְמָעוֹת שֶׁל הִתְרַגְּשׁוּת.	☐	☐	

3. מה היה ראשון?

סיפור 16 • רבי עקיבא • משל הדגים והשועל

כתבו ליד כל אירוע מספר מ־1 עד 5 לפי סדר התרחשותו בסיפור.

□ דָּגִים קְטַנִּים וּגְדוֹלִים, עִם קַשְׂקַשִּׂים הַמַּבְרִיקִים בַּשֶּׁמֶשׁ לַצְּבָעִים מַרְהִיבִים שֶׁל כֶּסֶף וְזָהָב.

□ אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לִפְנֵי כְּאַלְפַּיִם שָׁנָה, לְאַחַר חֻרְבַּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשֵּׁנִי.

□ רַבִּי עֲקִיבָא יָשַׁב שָׁם, בְּחֹשֶׁךְ, אַךְ נִשְׁמָתוֹ אָרְגָה אוֹר גָּדוֹל, כִּי יָדַע שֶׁהַתּוֹרָה שֶׁנָּטַע בְּלֵב יִשְׂרָאֵל, תִּשָּׂאֵר חַיָּה…

□ רַבִּי עֲקִיבָא לֹא הִסְתַּתֵּר בַּמַּרְתֵּף אוֹ מִתַּחַת לָאֲדָמָה.

□ בּוֹא נַחְשֹׁב בְּהֶגְיוֹן: הַמַּיִם הֵם מְקוֹם הַחַיּוּת שֶׁלָּנוּ!

לפני ואחרי

מה קרה לפני: "דָּגִים קְטַנִּים וּגְדוֹלִים, עִם קַשְׂקַשִּׂים הַמַּבְרִיקִים בַּשֶּׁמֶשׁ לַצְּבָעִים מַרְהִיבִים שֶׁל כֶּסֶף וְזָהָב."?

מה קרה אחרי: "בּוֹא נַחְשֹׁב בְּהֶגְיוֹן: הַמַּיִם הֵם מְקוֹם הַחַיּוּת שֶׁלָּנוּ!"?

סיבה ותוצאה מתוך המעשה

האירוע הנתון	מה גרם לו?	מה הייתה תוצאתו?
הוּא הִקְהִיל קְהִלּוֹת רַבִּים, עָמַד בְּרֹאשׁ גָּלְוִי, וְלִמֵּד תּוֹרָה בְּחֶשֶׁק, מִתּוֹךְ אַהֲבָה בּוֹעֶרֶת לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא!		
עוֹנִים לוֹ הַדָּגִים מִתּוֹךְ מֵי הַנָּהָר הַזּוֹרְמִים: 'אֲנַחְנוּ בּוֹרְחִים מִפְּנֵי הָרְשָׁתוֹת הַגְּדוֹלוֹת שֶׁל בְּנֵי הָאָדָם, הַדַּיָּגִים,…		

4. הבנה והעמקה

המסר העולה מן הסיפור: המידה הטובה והדרך לעבודת השם העולות מן המעשה

א. מה מלמד המעשה "משל הדגים והשועל" על רבי עקיבא? הביאו שתי ראיות מדויקות מן הסיפור.

ב. הסבירו במילים שלכם את המשפט: "הוּא הִסְתַּכֵּל עַל פַּפּוּס בְּעֵינָיו הַחֲכָמוֹת וְהָרַכּוֹת, שֶׁהָיוּ עֲמֻקּוֹת כְּמוֹ יָם, וְאָמַר לוֹ בְּחִיּוּךְ מָלֵא הָדָר:".

ג. אילו רבי עקיבא לא היה פועל כפי שמתואר ב"הֵרִימוּ הַדָּגִים אֶת רָאשֵׁיהֶם מִתּוֹךְ מֵימֵי הַנָּהָר וְעָנוּ לוֹ:" — כיצד היה הסיפור עשוי להסתיים?

ד. כיצד האירוע "הֵם אָסְרוּ אוֹתוֹ בְּשַׁלְשְׁלָאוֹת מִבַּרְזֶל קַר, בְּלִי לְהִתְחַשֵּׁב בִּכְבוֹדוֹ, וְהִשְׁלִיכוּ אוֹתוֹ לְמַרְתֵּף חָשׁוּךְ –..." מחזק את המסר של הסיפור?

5. קומיקס — אירועים ממשיים מן הסיפור

סיפור 16 • רבי עקיבא • משל הדגים והשועל

ציירו כל אירוע והוסיפו מתחתיו משפט מתאים.

1. אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לִפְנֵי כְּאַלְפַּיִם שָׁנָה,...

2. הָיָה זֶה הַתַּנָּא הַגָּדוֹל, גְּדוֹל הַדּוֹר, רַבִּי עֲקִיבָא .

3. רַבִּי עֲקִיבָא!" הִתְנַשֵּׁף פַּפּוּס בְּבֶהָלָה, עֵינָיו בּוֹלְטוֹת...

4. רוֹאֶה הַשּׁוּעָל אֶת הַדָּגִים הַמִּבֹּהָלִים, רוֹכֵן כְּלַפֵּי...

סיפור 16 • רבי עקיבא • משל הדגים והשועל

5. מֵהַדַּיְּג אוּלַי נִבְרַח, אֲבָל מִחוּץ לַמַּיִם – אֵין לָנוּ שׁוּם...

6. רַבִּי עֲקִיבָא יָשַׁב שָׁם, בְּחֹשֶׁךְ, אַךְ נִשְׁמָתוֹ אָרְגָה אוֹר...

6. כתיבה ויצירה בעקבות הסיפור

☐ **יומן:** כתבו מנקודת מבטו של מי שראה את האירוע "הוּא נָשַׂם בִּכְבֵדוּת, מֵצַח שֶׁלּוֹ הָיָה נָטוּף בְּזֵעָה חַמָּה, וְהוּא תָּפַס בִּזְרוֹעוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק.".

☐ **מכתב:** כתבו לרבי עקיבא בעקבות "עוֹנִים לוֹ הַדָּגִים מִתּוֹךְ מֵי הַנָּהָר הַזּוֹרְמִים: 'אֲנַחְנוּ בּוֹרְחִים מִפְּנֵי הָרְשָׁתוֹת הַגְּדוֹלוֹת שֶׁל בְּנֵי...'".

☐ **דרשיח:** חברו שיחה שהייתה יכולה להתרחש רגע לפני "הוּא הִבִּיט עַמּוֹקוֹת בְּעֵינָיו שֶׁל פַּפּוּס וּבְעֵינֵי תַּלְמִידָיו שֶׁבָּעוּ בִּדְמָעוֹת שֶׁל הִתְרַגְּשׁוּת.".

☐ **דיווח:** כתבו ידיעה קצרה שכותרתה "משל הדגים והשועל".

המחזה

רגע מן הסיפור	הדמויות	מה יאמרו או יעשו?
הוּא הִקְהִיל קְהִלּוֹת בָּרַבִּים, עָמַד בְּרֹאשׁ גָּלוּי, וְלִמֵּד תּוֹרָה בְּחֶשֶׁק, מִתּוֹךְ...		
הֵרִימוּ הַדָּגִים אֶת רָאשֵׁיהֶם מִתּוֹךְ מֵימֵי הַנָּהָר וְעָנוּ לוֹ:		

7. חיבור לחיים מתוך המעשה

א. מה אפשר ללמוד מן הדרך שבה רבי עקיבא פעל באירוע "הַדָּגִים רָצִים וּמִתְחַבְּאִים מִמָּקוֹם לְמָקוֹם בְּבֶהָלָה, שׂוֹחִים מַהֵר הֵנָּה וָשׁוּב."?

ב. תארו מצב מחיי הכיתה שבו אפשר ליישם את המסר של "משל הדגים והשועל".

ג. איזו פעולה מעשית תעשו השבוע בעקבות הסיפור?

מרבי עקיבא ומן המעשה "משל הדגים והשועל" למדתי

ש_____.

מחוון למורה — 100 נקודות

ידיעת פרטי הסיפור	סדר וסיבה־תוצאה	ראיות מן הטקסט	הבנת המסר	יצירתיות ויישום
25	20	20	20	15